

# Το έργο της Αντιγόνης Κεφαλά



Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τις ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΗΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL [gmichelapaint@gmail.com](mailto:gmichelapaint@gmail.com) ή [eothinon@gmail.com](mailto:eothinon@gmail.com). Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις [gmichelapaint@gmail.com](mailto:gmichelapaint@gmail.com) ή [kosmos@kosmos.com.au](mailto:kosmos@kosmos.com.au) ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Ήρθαμε σε επαφή με τα ποιήματα της Αντιγόνης Κεφαλά στα μέσα της δεκαετίας του 1970, σε μια περίοδο που στη Μελβούρνη, μια μικρή συντροφιά καλλιτεχνών ονειρευτήκαμε τη δημιουργία του περιοδικού «Χρονικό», και γι' αυτό - όπως λέγει και ο στίχος της ποιήτριας, - ψάχναμε να βρούμε με το κερύ «στη σκοτεινή κάμαρα» της μετανάστευσης τις «κρυφές φωνές» των ποιητών μας

## Μέρος Γ

Το συγγραφικό έργο της Α. Κ. απλώνεται σε δύο τομείς: Στην ποίηση και το μικρής κλίμακας μυθιστόρημα, την Νουβέλα. Αλλά και στους δύο αυτούς τομείς έκφρασης, έχουμε την ίδια (εσωτερική), μνημονική-συνειρμική χρήση του χρόνου και του χώρου.

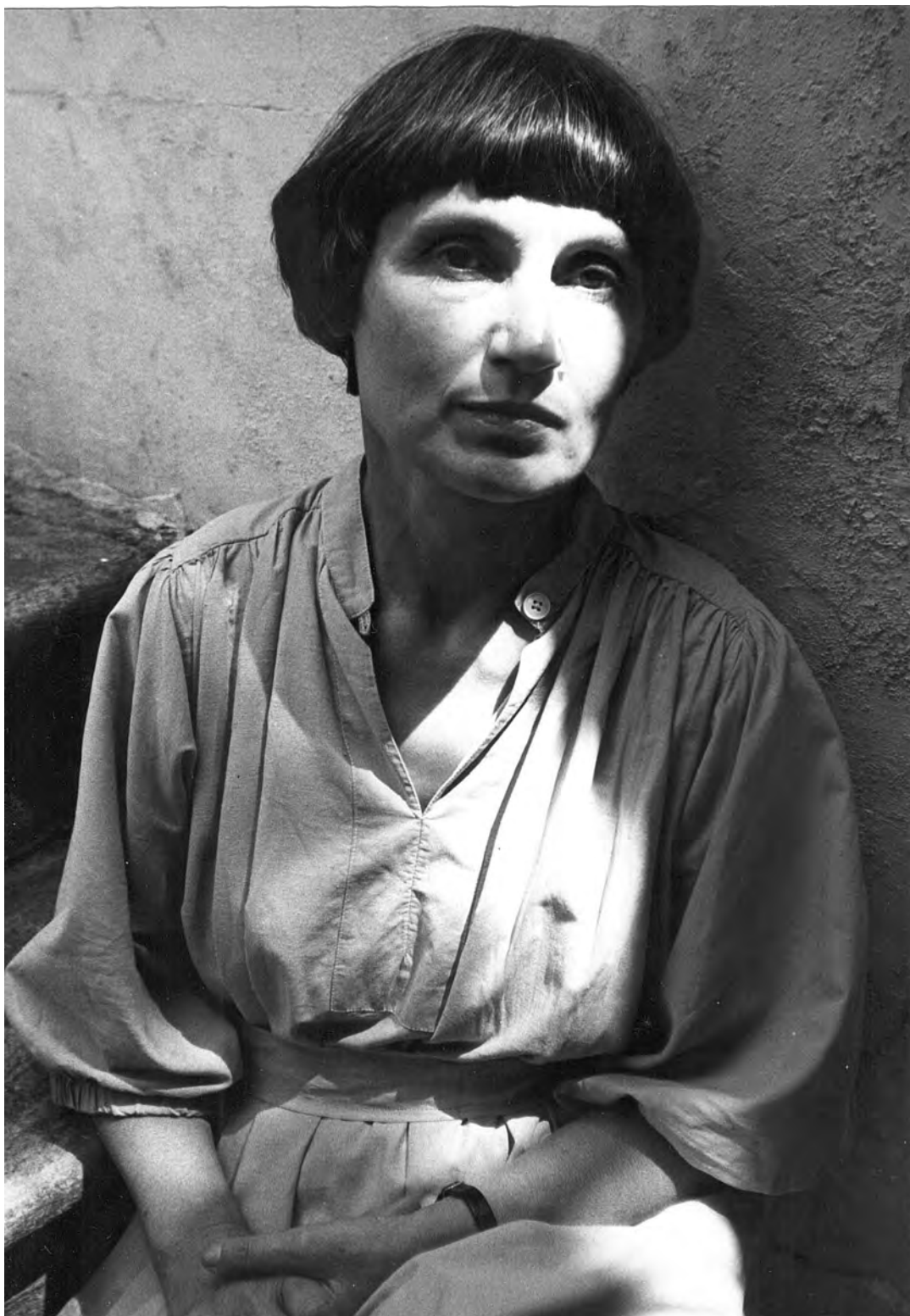
Το ποιητικό της έργο αποτελείται, μέχρι τη στιγμή που γράφεται αυτό το κείμενο, από τέσσερις ομάδες ποιημάτων που εκδοθήκανε με τους εξής τίτλους: Η Ξένη το 1973, Διψασμένος καιρός το 1978, Ευρωπαϊκό Σημειωματάριο το 1988 και Απουσία το 1992. Η τελευταία αυτή συλλογή εκδόθηκε και με νέα ποιήματα το 1998. Η κάθε μια από αυτές τις συλλογές αναδεικνύει ένα στάδιο συναισθηματικής εξέλιξης στη μετανάστευση.

Το μυθιστορηματικό της έργο το οποίο γράφεται παράλληλα με την ποίηση, αποτελείται από τα εξής: Το Πρώτο Ταξίδι, 1975. Την Αλεξία, 1984. Το Οικοτροφείο, 1975. Το Νησί, 1984. Προσωπικό, Καλοκαιρινή Επίσκεψη, και Συνομιλίες με τη Μητέρα, το 2002, και το Μάξ η Εξομολόγηση μιας Γάτας, το 2006. Παράλληλα δημοσιεύει και τα Ημερολόγια του Σύννευ το 2008, τα οποία καλύπτουν ημερολογιακές σημειώσεις τριάντα χρόνων.

Ήρθαμε σε επαφή με τα ποιήματα της Αντιγόνης Κεφαλά στα μέσα της δεκαετίας του 1970, σε μια περίοδο που στη Μελβούρνη, μια μικρή συντροφιά καλλιτεχνών ονειρευτήκαμε τη δημιουργία του περιοδικού «Χρονικό», και γι' αυτό - όπως λέγει και ο στίχος της ποιήτριας, - ψάχναμε να βρούμε με το κερύ «στη σκοτεινή κάμαρα» της μετανάστευσης τις «κρυφές φωνές» των ποιητών μας.

Την εποχή εκείνη ήταν πολύ δύσκολο να είσαι νεομετανάστης, και να έχεις απαίτηση σοβαρής ενασχόλησης με την ποίηση και τη ζωγραφική. Το εργοστάσιο σκότωνε την ποίηση, και το μεταναστευτικό γκέτο πολύβουο και επιρρεπές στο «μπράβο», ευνοούσε μόνο τις φολκλορικές φορεσιές και το ρετρό τραγούδι.

Προσωπικά δεν γνώριζα τίποτα για την ποιήτρια, παρά μόνο ότι ζούσε κάπου στο Σίδνεϊ. Ούτε και θυμάμαι καλά πως έπιασα στα χέρια μου την πρώτη ποιητική συλλογή, την Ξένη, που ίσως να την βρήκα σε ένα απίθανο μαγαζί της Lonsdale Street στο κέντρο της Μελβούρνης, που διέθετε από εικονίσματα, καντήλια και κομπολόγια, μέχρι και τα πάσης φύσεως τουριστικά μπιμπελό της ελληνικής ιστορίας, που γέμιζαν την πνευματική πείνα των μεταναστών. Ο ιδιοκτήτης του μαγαζιού ο αξέχαστος Σαλαπάτας, πουλούσε τα βιβλία ανάλογα με το βάρος τους τότε, καθώς τα ζύγιαζε - στο περίπου - με το χέρι του, και ενώ σε κοιτούσε διερευνητικά στα μά-



τια, ξεστόμιζε την τιμή που υπέθετε πως θα πλήρωνε ο υποψήφιος αγοραστής. Αναλογίζομαι πόσο εκείνο τον καιρό με είχαν συνταράξει αλλά και γοπεύσει οι στίχοι της Α. Κ., αναστατώνει με το περιεχόμενό τους και ενθουσιάζει για τη μαγική τεχνική τους. Ήμουν εξοικειωμένος με την μεταπολεμική ελληνική ποίηση της «ήπτας», που διάβαζα τότε, και στα ποιήματά της Α. Κ. βρήκα την ίδια τραγική αίσθηση του χαμού, που σημάδεψε ανθρώπους οι οποίοι έζησαν συγκλονιστικές εποχές. Ανήκα σε μια γενιά που δεν είχε ζήσει την κατοχή και τον εμφύλιο, πέρα από κάποιες διώξεις του πατέρα για τα πολιτικά του φρονήματα, τα οποία βέβαια, είχαν κάποιο αρνητικό αντίκτυπο στην οικογένεια. Η δική μου μετανάστευση δεν μπορούσε να συγκριθεί με τα βιώματα που απέκτησε η ποιήτρια από μια μετανάστευση, που ξεκίνησε από την Ρουμανία, για να εξελιχθεί σε παρατεταμένη και εναλλασσόμενη προσφυγοποίηση. Όμως τα κοινωνικά ελλείμματα της δικής μου εμπειρίας, ως εφήβου στην

μετεμφυλιακή Ελλάδα συμπληρωμένα από τα συναισθήματα που μετέδιδε η ποιητική της «ήπτας», με έκαναν να νοιώσω την αξία της Α. Κ., καθώς στην ποίησή της έβρισκα αυτό που η γενιά της «ήπτας» πρόβαλε: πως η κάθε οδύνη είναι οδύνη όλου του κόσμου και δεν έχει ατομικό χαρακτήρα.

Με την Ξένη, την πρώτη ποιητική της συλλογή, Η Κεφαλά θέτει ως κεντρικό μηχανισμό της ποίησής της τη μνήμη. Παράλληλα θέτει και το θεματολογικό περιεχόμενο της μνήμης, που είναι η αποκοπή και η απουσία. Όμως η μνήμη στην Α. Κ. για ότι χάθηκε, δεν λειτουργεί για να αποκόψει το υποκείμενο από το παρόν. Η μνήμη φέρνει ό,τι είναι απόν μέσα στο παρόν. Ενώνει ό,τι έχει χαθεί με ό,τι είναι εδώ. Το παρόν φωτίζεται από το παρελθόν και αντίστροφα. Αυτή είναι μια θεμελιακή διαφορά της ποιητικής τέχνης της Α. Κ. από άλλους ποιητές, των οποίων το παρελθόν εξιδανικευμένο, λειτουργεί ως αναισθητικό της καθημερινής τους πραγματικότητας.